

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 3.

V Ljubljani, dné 7. februvarija 1901.

Leto XIV.

Še več zavednosti!

To so možje!

Povedali smo že, da nas to posebno veseli, da so mnogi naši možje ne le prav volili, ampak da so volili s takim veseljem in naudušenjem. Odločnost in naudušenje mnogih naših mož je zares hvale in občudovanja vredna! Že zadnjič smo rekli, da bi mnogi ne bili dali svojega glasu tudi za 100 gl. ne! Dopisnik iz Trebnja v zadnjem „Domoljubu“ pa poroča, da so kmetje odgovarjali liberalnim upnikom: »Če me z grunta spraviš, jaz ne odstopim!« Zares, čast takim junaškim možem! (Trebanjski sodni okraj se mora tudi šteti med okraje, ki so prav dobro volili.)

Na volišče v Škednju pri Trstu je prišel 80letni starček Jožef Mrlak. Ko je opravil domovinsko dolžnost v tako grozni zimi, ga je na potu proti domu zadela kap in je izdihnil dušo v rokah svojega sina, s katerim sta šla skupaj volit. Tako je poročal »Domoljub« v zadnji številki.

Dné 20. januarija pa — tako poroča „Slovenec“ — je na Brodu v logaški fari umrl 80 let star mož stare korenine in krščanske odločnosti, posestnik Jakob Rudolf. Ko je mož spoznal za kaj se pravzaprav gre pri volitvah poslancev, se je dal k volitvi peljati, da je oddal glas katoliško-narodnemu poslancu dr. Šusteršiču. Pri volitvi v kmečki skupini mu ni nihče hotel dati konja in voza, zato je prosil domače, naj mu vole naprežejo, da se bo mogel tudi te volitve udeležiti. — »Slovenec« pristavlja: »Taka odločnost zasluži javnega priznanja,

in upamo, da mu jo bo tudi Bog bogato poplačal v nebesih, ker je neustrašeno pokazal svoje versko prepričanje. Počivaj v miru blagi mož!

Gotovo bi iz cele dežele našli še več podobnih vzgledov, s kakimi težavami, pa vendar s kako gorečnostjo so šli možje volit. Pa zadosti je teh par vzgledov, da vidimo, kaj premore odločnost krščanskega moža! Ko človek kaj tacega bere, spomni se ekoro gorečnosti prvih kristijanov, s katero so šli v smrt za svojo vero! Zares, to so vrli junaki! To so možje!

To so mevže!

Če premišljujemo take in podobne zglede, potem še le prav vidimo, kako malo častno je nasproti govorjenje in vedenje nekaterih volilcev, ki imajo vse mogoče prazne izgovore, kadar je treba iti volit, na primer: »Brez mene bodo že opravili,« ali: »na volitvah ni nič ležeče, — to ni vse vkup nič, te volitve« ali samo gledajo, kako bi se mogli ob taki priliki kaj okoristiti, kje bo več pijače ali celo denarja. Kakor nas na eni strani veseli zavednost naših mož, tako pa opazujemo, da mnogim našim ljudem manjka še potrebne zavednosti kakor v drugih rečeh, tako zlasti o volitvah, za kaj se gre in koliko je na tem ležeče. Ko bi se krščansko ljudstvo po celi državi zavedalo svojih političnih pravic in dolžnosti, potem bi ne redilo gada na svojih prsih, potem bi sovražniki ljudstva in cerkve kmalu dogospodarili. Le nezavednost in nevednost ljudstva sta krivi, da si ljudstvo ne zna in ne more pomagati iz spon, v katere ga je vklenil liberalizem. Zatorej kličemo Vam krščanski slovenski možje: Še več zavednosti!

„Brez mene bodo že opravili.“

To je prvi izgovor, ki ga imajo ljudje, katerim manjka zavednosti. Neumnost tega izgovora je jasna. Če bi imel eden pravico, tako se izgovarjati, bi ime tudi drugi in tretji in četrti itd. Ko bi pa vsak tako rekel, kdo bi še volil? Na enem samem glasu je ležeče! Kdor se za krajcar ne zmeni, nima goldi narja! In časih je morda res ravno en glas odločiven. Pa če tudi ni, saj se ne gre samo sato, da zmagamo, ampak kako da zmagamo. Treba je, da se pokažemo, koliko nas je!

Leta 1884. je bival v nekih toplicah na Tirolskem neki bogat Anglež. Nekega lepega dne ga je kar zmanjkalo, — a čez štiri dni se je zopet prikazal. Kje je neki bil? Dobil je telegram iz Londona, da je volitev, in takoj se je odpeljal z brzovlakom v London, oddal svoj glas in se zopet vrnil. Res je bil bogat, — a kje je Tirolsko in kje Angležko? Štiri dni vožnje ni malenkost. Ta ni bil tiste vrste, ki pravijo: „Brez mene bodo že opravili.“ To je prava zavednost!

„S temi volitvami ni vse vkup nič.“

Tisti, ki tako govorijo — in takih je še precej — so še bolj nezavedni od prejšnjih. Ravno narobe je res, kakor govoré. Od volitve je vse odvisno Seveda od ene same ne. Ko bi povsod prav volili po celi deželi in državi, potem bi se pokazal izdaten sad volitve. Če pa mi ne moremo vsega storiti, storimo vsaj, kar moremo!

Naša država je ustavna (konstitucionalna). To se pravi: Vladar ne daje postav sam, ampak ljudstvo jih daje po svojih poslancih, vladar jih le potrjuje. Tedaj: Kakršni poslanci, take postave, in kakršno ljudstvo, taki poslanci.

H knezu hesenskemu so se prišli nekega dne pritožiti štirje možje nad županom, ki so ga pa že tretjič izvolili. Knez mirno posluša njih pritožbe; ko pa končajo, tedaj da poklicati svojega »profosa« in mu ukaže: „Naštej jih vsakemu teh gospodov petindvajset!“ Možje se debelo pogledajo in prosijo kneza: »Kako pa to? Teh petindvajset je zaslužil naš župan, ne mi!“ — „Naštej jih vsakemu petindvajset — ponovi knez — čemu pa takega župana v tretjič volite!?“ — Takih profosov bi tudi mi v Avstriji potrebovali prav veliko, da bi se zaspanci, ki le tožijo o slabih časih, zavedali, kako bi temu lahko sami odpomogli!

„Zmirom volimo, pa ni nikoli nič bolje.“

To je tretji ugovor, ki ga velikokrat slišimo. No, ta ugovor ima res nekaj in še mnogo resnice v sebi, — toda, da bi zaradi tega več volit ne hodili, tega pa nikakor in nikoli!

Dragi moji, mi vsi bi radi, da bi ne bilo treba toliko krat voliti. Koliko sitnosti, truda, stroškov, zaničevanja bi si prihranili! A kaj hočemo! Če pa so volitve, — potem pa moramo vsi na volišče od prvega do zadnjega.

Občinske volitve so na 3 leta, za državni zbor (na Dunaj) in za deželni zbor (v Ljubljani) pa na 6 let. Časih pa — kakor je bilo ravno zadnjič z državnim zborom — cesar prej zbor razpusti, kakor njegova postavna doba poide; ker ne more nikamor naprej, zato poskusi z novim.

Tolikokrat je torej volitev, in kadar je, vselej moramo iti volit, kajti če bi ne šli, bilo bi še — slabše! Naši poslanci imajo gotovo najboljšo voljo in potrebne zmožnosti, potegovati se za naše pravice, a pomisliti moramo, da jih je v državnem zboru 425, izmed katerih ima skoro vsak svoje posebne želje, za katere se žene. Naši torej ne morejo doseči vsega, kar bi radi; a če tudi vsega ne morejo, nekaj le dosežejo. Če ne morejo debelih kosov vloviti, vsaj drobtine prejemajo. In če bi tudi ne mogli ničesar dobrega doseči, tudi to je en vspeh, da slabo zabranjujejo in zadržujejo. Kmet vsako leto seje, pa marsikateri nič ne obogati. Ali naj zaradi tega opusti sejanje? Če ne obogati, se pa saj preživi, se obvaruje večjih dolgov in pomanjkanja. Če torej tudi z volitvami ne dosežemo kdove kaj, iz tega nikakor ne sledi, da se za volitev ne menimo. Naši nasprotniki so tako zavedni, da ne bodo nikdar odnehali od volitev, če bi bilo treba iti volit ne le vsako leto ampak vsak teden enkrat. In če njim vse prepustimo, bo le še stokrat slabše, kot je sedaj. Torej je naša vestna in sveta dolžnost, volitve se udeležiti, kolikorkrat je priložnost.

To Vam, dragi naročniki »Domoljuba«, posebno zato povemo, ker nas letos čaka še ena volitev. Jeseninam reč bopreteklo šest let, kar je bila zadnjič volitev za deželni zbor. In tedaj, slovenski krščanski možje — to Vam povemo že danes — prihrumite z isto in še večjo zavednostjo, kakor ste to storili pred kratkim!

Političen razgled.

Naš državni zbor je pričel zopet po dolgem odmoru svoje „delo“. Prva seja je bila dné 31. januarja. Razne stranke so prišle mnogo močnejše in številnejše v zbornico, nego so jo lani zapustile; druge stranke in stranci so ostale jednako močne ali pa so se znatno skrčile. Zloglasnemu Wolfu je pomagalo razgrajati in kričati lani 7 poslancev,

sedaj šteje njegova garda 21 poslancev, torej se je pomnožila za 14 članov. Tej skupini precej sorodna nem. ljudska stranka je imela dosedaj 41 poslancev, v zadnjih volitvah si jih je pridobila še 8 novih. Nem. liberalci so ostali pri starem, imajo namreč 36 poslancev. Takozvani ustavoverni veleposestniki, ki se pa ne ločijo dosti od prej imenovanih nem. liberalcev, so si pridobili 2 moža, imajo jih sedaj 30. Nem. kat. ljudska stranka je izgubila jeden mandat, (ima jih sedaj 26), nem. kršč. socialci so pa nazadovali za tri poslance, sedaj šteje ta stranka 24 članov. Soc. demokratije so padli od 15 na 10 mandatov. Najmočnejši klub bodo imeli Poljaki; izvoljenih je namreč 60 zmer-nih in 10 opozicijskih Poljakov. Mladočehi so izgubili 9 mandatov; ohranili so jih 53. Kot nova češka stranka so nastopili agrarci, ki so si priborili 6 poslancev, in pa češki narodni delavci s 5 poslanci. Slovenci smo izgubili dva mandata, na Koroškem in v Istri. — Pokazale so te volitve, da se avstrijski narodi še jako malo brigajo za lastne gospodarske koristi, ker zmagovale so ravno tiste stranke, ki poznajo gospodarski napredek le na volivnih shodih, sicer jih kaj malo briga. — Naj sledi splošen pregled izida pri državnozbornih volitvah:

Poljaki (zmerni) 60, Poljaki (opozicijski) 10, Mladočehi 53, Češki agrarci 6, Češki nar. delavci 5, Češki katoliki 2, Slovenci kat.-narodni 11, Slovenci liberalni 4, Hrvati 10, Mladorusini 5, Starorusini 5, Srba 2, Konserv. veleposestniki 19, Nem. kat. ljudska stranka 26, Nem. kršč. soc. stranka 24, Nem. kat. centrum 5, Nem. ljudska stranka 48, Nem. liberalci 36, Nem. ustavoverni veleposestniki 30, Šönererjanci 21, drugih Nemcev 12, Rumuni 6, Italijani 19, „Divjaki“ 6. Skupaj 425.

Prottrtmsko in prottavstrijsko gibanje —

odobreno. Jurij Šönerer in njegova desna roka Wolf sta sestavila nekaj program, katerega naj bi podpisal vsak poslanec, ki hoče z njima sedeti pri jedni mizi. V tem programu se zahteva, naj deluje vsak poslanec z vso silo na to, da se združijo avstrijske dežele, po katerih prebivajo Nemci, z Nemčijo, in da se odvrnejo avstrijski Nemci od katoliške cerkve. Ta veleizdajski in protiverski program je drž. pravdnštvo zaplenilo; Šönerer se je pa pritožil na višje sodišče, in to je zaplembo razveljavilo, češ da se sme misliti in pisati o zjedinenju nemško-avstrijskih dežel z Nemčijo, in da je dovoljeno odvracati vernike od kat. cerkve. — Ta rzsodba je osupnila in razburila vsacega poštenega Avstrijca in katoličana. Česar sovražniki vere in države sami ne zmorejo, to storijo — tam, kjer bi nihče ne pričakoval.

† **Angleška kraljica Viktorija.** Slabe novice z južno-afriškega bojišča so tako zelo uplivala na 81letno kraljico Viktorijo, da je nevarno obolela; radi njene visoke starosti je bila vsa zdravniška pomoč brez vpeha; umrla je dne 22. januarja ob pol sedmih zvečer. — Zgodovina angleškega naroda ne pozna vladarja, ki bi tako visoko dvignil moč in blagostanje angleške države. Še le 18 let je bila stara Viktorija, ko je bila poklicana dne 20. junija 1837 na kraljevski prestol svojih prednikov. Narod

je navdušeno pozdravil mlado kraljico, ko je s krepko roko prišla za državno žezlo. Upal je, da bode nova kraljica popravila, kar so zakrivali njeni predniki. In res; vladala je celih 63 let blago in mirno. Zapustila je svojemu nasledniku štirikrat večjo državo, nego je bila ob njenem nastopu. Ob pričetku njene vlade je imela Vel. Britanija 4000 milijonov funtov šterlingov, sedaj pa šteje 10.000 milijonov, t. j. okoli 240.000 milijonov kron. Državni dohodki so se pomnožili od 51 na 108 milijonov. V verskem oziru je dovolila kraljica Viktorija angleškim katoličanom popolno svobodo. Od leta do leta narašča na Angleškem število katoličanov. Najbolj se vračajo iz anglikanske vere v katoliško cerkev duhovniki in učenjaki. Že samo v Veliki Britaniji brez Irske je nad 3 milijone katoličanov. Pripoveduje se, da je tudi kraljica sama prestopila tajno v katoliško cerkev. Nad 60 let je zmagonosno in brez posebnih vojsk vodila državno krmilo, a malo pred smrtjo se je udala pritisku nekaterih angleških bankirjev ter privolila v pogubno vojno s čilim burskim narodom. Kraljica se je zavedala, da so nesrečni vspehi angleške armade le kazen božja za vnebovpijočo krivico, ki se godi Burom, in to je prav bridko zagrenilo zadnje dni njenega življenja. Ves angleški narod po pravici žaluje ob grobu svoje dobrotnice. — Takoj drugi dan je nastopil vlado njen 60 letni sin Edvard, ki je po dolgem čakanju vendar enkrat sédel na toliko zaželjeni prestol. Novi kralj si je nadél ime Edvard VII. ter je drugi otrok kraljice Viktorije in princa Alberta saško-koburškega; njegov boter je bil pruski kralj Friderik IV. Že od nekedaj je rad potoval; znano o njem ni veliko družega, nego da je živel v vedni zabavi in nasladi. Zato ne pričakujejo v njem posebnih kraljevskih vrlin. Poročil se je z dansko princezino Aleksandro; iz tega zakona ima pet otrok. Najstarejši je princ Jurij, vojvoda jorški, sedanji prestolonaslednik, ki je oženjen že sedem let in ima troje otrok. — Novi kralj je bil menda jeden glavnih povzročiteljev burske vojne, in takoj ob svojem nastopu je pokazal svojo brezobzirnost, ko si je pridél med drugimi tudi naslov „najvišji gospodar Transvala“. Da pa to še dolgo ne bo, bodo pokazali, **Burt**, ki se zopet kaj živahno gibljejo. Skoro vsa kapska kolonija se je spremenila v nekako bojno polje. Prvi burski oddelek se nahaja le še dobrih 100 km. od glavnega mesta v južni Afriki, Kapstadta. Poleg tega je sredi kapske kolonije še osem burskih oddelkov, največji pri Sutherlandu broji 3000 mož. Druga burska vojna moč se giblje v Transvalu in državi Oranje. Pri Pretoriji je Delarey s 5000 možmi, pri Standertonu general Botha s svojimi 6—8000 možmi, pri Lindleyu vrli Devet ima 15000 mož. Še več manjših oddelkov je na vseh koncih in krajih burskih dežel. Pogumni general Joubert je prerokoval: Kadar pridejo Angleži v Pretorijo, se prične za nje največja nevarnost. Treba jim bo samo za obrambo železnic 150.000 mož, nam pa nobenega. To jih bo ugonobilo. Te besede pokojnega burskega junaka se uresničujejo. — Te dni bi se Burom kmalu posrečilo, da bi ujeli angleškega vrhovnega poveljnika Kitchenerja; napadli so vlak, v katerem se je vozil, pa jim je menda ušel. Napadli so tudi zlati rudnik pri Kleinfonteinu in ga deloma razrušili; napravili

so do 5 milijonov kron škode. Torej „najvišji gospodar Transvala“ Edvard VII. še za enkrat ni.

Slovenski poslanci na Dunaju. — Ker se je državni zbor pričel, so na novo izvoljeni slovenski poslanci odpotovali na Dunaj. Ves slovenski svet je bil radoveden, kakó bodo na Dunaju nastopili, s kom se bodo zvezali itd. Zlasti smo bili radovedni vsi, kakšno razmerje bo med slovenskimi katoliško-narodnimi in liberalnimi poslanci. In to po vsi pravici! Toliko boja je bilo treba doma, da so prodrli naši poslanci proti liberalnemu nasilstvu, in zdaj naj bi kar meni nič tebi nič na Dunaju sedli k eni mizi in vse naj bi bilo pozabljeno! Doma boj za najvažnejša načela, na Dunaju pa politika pod enim klobukom! Ne, to ne sme biti! — takó so se oglasili volivci po deželi, takó je enoglasno sklenilo vodstvo katol. političnega društva v Ljubljani, tako so — hvala Bogu! — se odločili poslanci sami in na Dunaju osnovali „slovanski centrum“ (središče), t. j. zvezo poslancev, v katero imajo pristop vsi slovanski poslanci, ki niso nasprotniki krščanskih načel. Samo po sebi je torej umevno, da v tako zvezo ne morejo vstopiti štirje liberalni slovenski poslanci, namreč kranjski trije: Tavčar, Ferjančič, Plantan in goriški Gabršček. V „slovanski centrum“ so takoj vstopili: vseh šest kranjskih kmetijskih poslancev, štajerska Berks in Žičkar, goriški Gregorčič, češko-moravska Hruban in Stojan, pa štirje rusinski, tako da centrum že šteje 15 poslancev. Nerazumljivo je, da se še obotavljajo: Štajerska Ploj in Robič, pa istrski Spinčič. Menda vendar ne bodo potegnili z liberalci? Potem volivci! veste koliko je ura bila! Kako se vsa stvar končno vredi, povemo prihodnjic. Za danes pa rečemo: živeli odločni katoliški poslanci!

Če Bog hoče.

Neki tkalec že več tednov prav marljivo izdeluje velik kos platna. Še nekolikokrat mora vreči snovalnico semintje, pa bo dovršeno. V soboto popoldan je, še danes lahko vzame kos iz stave, gre po svoje plačilo in si napravi jutri lahko prav prijetno in veselo nedeljo.

„Žena — zakliče — zdaj pa takoj končam.“

„Če Bog hoče,“ odgovori žena, ki je bila bogaboječa, pridna gospodinja.

„E — odgovori tkalec — če prav noče, jaz bom vendarle naredil.“

Medtem vrže snovalnico nekoliko preveč naudušeno skozi niti; lučaj je prehud, snovalnica pade pod statve.

Mož, jezen radi svoje nerodnosti, skoči s sedeža, se zaplete med nogalnice in si zlomi desno nogo.

In trajalo je šest tednov, predno je izvršil svoj kos platna.

V Londonu.

Nek priprost kmetič je prišel v London, ki je, kakor znano, največje mesto celega sveta. Ogleduje mesto in ogleduje in ne more se dosti načuditi krāsoti, ki se je kazala pred njim na vsakih par korakov. Vse je ogledal, kolikor je mogel ogledati v enem dnevu. Ko se proti večeru vrača iz mesta, ga nagovori neznan človek, ki je bil v mestu doma

deš: „No, oče, ali ste si ogledali mesto? Jelite, tako lepih hiš, vozov, oblek itd., se ne vidi vsak dan in povsod.“ — „Res je,“ odgovori kmetič — „veliko lepega sem videl, pa bil sem tudi na pokopališču in tam sem videl, da v Londonu prav tako ljudje mró kakor pri nas. Zato so mi vse tiste hiše, vozovi itd. zde kakor papirnata obleka, ki trpi le par trenotkov in ki jo raztrga prva sapa ali pa jo zmoči najrahljši dežek!“

Poplačana pravičnost.

Dagobert I., francoski kralj, je bil podaril nekemu krščanskemu vojščaku, ki se je v vojski posebno odlikoval, neko lepo hišo v Parizu. Ta je hotel prizidati k hiši še malo kapelico, kamor naj bi njegova družina hodila molit. Zato je bil jako pripraven prostor na levo stran, tja kjer so bili kraljevi vrtovi. Vojščak je torej poprosil kralja, naj mu primakne še nekoliko vrta. Kralj je to seveda rad storil in mu dal odmeriti določen kos površine. Ko pa so dozdali kapelico že do polovice, tedaj se je izkazalo, da izprva niso prav merili in da so par sežnjev prostora več vzeli, kot ga je odkazal kralj. To je poštenega vojščaka jako neprijetno iznenadilo. Hitro zapove, naj se ustavi delo in sam hiti h kralju, naznanit mu nezgodo in prosit ga odpuščanja. Kralja je razveselila vojščakova tenkosrčnost in ves ponosen, da ima takega podanika, je rekel svojim svetovalcem, ki so stali krog njega: „Poglejte, to je pravičnost onih, ki služijo Kristusu! Moji uradniki in namestniki pa se tako malo zmenijo za to, ko me goljufajo za cela mesta in za cele dežele! Ta poštenjak pa si pedi zemlje ni upal obdržati več, kot sem mu jo bil odmeril.“ Seveda je nagradil kralj vojščaka nato kraljevsko. Dal mu je dvakrat toliko prostora kot prej in ga imenoval za svojega denarničarja, prepričan, da je tako pravični mož mnogo boljši zaklad, kot vsi zakladi, katere mu je izročil.

Prilika o popotniku.

Prijatelj! Povedal ti bom neko priliko!

Nekoč je zagazil neki popotnik globoko v močvirje. Potopil se je do vratu v mlakužo. Tedaj pa pride mimo nek kmetič in popotnik ga zakliče na pomoč. „Za božjo voljo te prosim — tako pravi — pomagaj mi in reši me!“ Kmetič se približa in mu moli roko nasproti, da bi ga potegnil na suho. Toda popotnik hitro umakne roko ter jo skrije pod močvirjem in kliče iznova: „Za božjo voljo, pomagaj mi!“ In ko se je to le ponavljalo, je postal kmetič nevoljen in je rekel: „Zakaj kličeš na pomoč, ker nočeš prijeti za roko, ki ti jo ponujam! Ako sam hočeš poginiti, pogini!“ In kmetič je šel dalje svojo pot.

Kake misli ti je vzbudila ta prilika, prijatelj? Ali se ti ne zde podobni temu popotniku oni ljudje, ki dan na dan molijo v očenašu: „Temuč reši nas hudega!“ pa navzlic temu ne ganejo z mazincem, da bi se oprostili strasti, ki jih kakor močvirna mlakuža silijo k tlom in se niti ne ozro ne na milostno roko, ki jim jo ponuja Bog v rešitev? Taki ljudje bi radi, da bi jih kdo z mašino vlekel iz brezdna in jih takorekoč prisilil v nebesa. A to ne gre, zakaj „nebeško kraljestvo silo trpi“ in to silo mora uporabljati vsak človek sam.

Razmerje glasov,

oddanih pri volivni borbi

dné 12. in 18. decembra

v V. in IV. skupini.

Občine po sodnih okrajih:	dr. Šu-steršič	Jelenc	Kopač	Povše	Zu-pančič
Radeče:					
Boštanj	17	194	—	20	116
Dvor (Št. Janž)	53	138	2	45	125
Sv. Križ (Svibno, Št. Jurij, Dobovec)	259	7	—	170	6
Radeče	158	116	10	92	87
Mokronog:					
Mokronog	41	83	75	23	157
Št. Rupert	354	91	2	191	137
Škocijan	40	156	—	57	105
Šmarjeta	157	160	—	104	92
Trebelno	97	74	13	36	70
Tržišče (Sv. Trojica)	9	75	2	11	44
Trebnje:					
Dobrnice	445	3	—	241	1
Mirna	128	60	—	83	34
Trebnje	221	87	3	153	69
Velika Loka	189	88	—	99	58
Žužemberk:					
Ajdovica	154	6	—	82	14
Ambrus	224	2	—	128	—
Dvor	?	?	?	78	14
Smuka (Langenthon, Kočevsko)	?	?	?	?	?
Zagradec	134	1	—	65	—
žužemberk	596	56	—	334	47
Kočevje:					
Altlag (Stari Log)					
Draga (Sachen)				10	14
Ebenthal (Polom)				16	7
Göttenitz (Gotenice), Koče					
Hinterberg					
Kočevje					
Kostel (Fara pri Kostelu)	78	—	—	55	—
Banja Loka	30	6	—	22	—
Lienfeld, Schwarzenbach				13	57
Mala gora (Malgern)	24	—	—		
Mitterdorf (Stara Cerkev)	7	9	2	8	60
Morobitz (Borovec), Tiefen-					
bach (Briga), Rieg	27	4	—		
Mösel (Mozelj)	56	2	—		
Nesselthal (Koprivnik)					
Oberggrass (Trava)					
Osilnica	45	9	—	24	1
Unter-Deutschau (Nemška					
Loka), Graflinden (Knež-					
ja Lipa)					
Usterlag					

Občine po sodnih okrajih:	dr. Šu-steršič	Jelenc	Kopač	Pfeifer	Glo-bočnik
Krško:					
Cerklje	258	58	—	248	189
Krško	50	265	—	64	238
Reka	153	303	—	76	155
Studenc	57	112	—	59	76
Kostanjevica:					
Čatež ob Savi	80	66	—	52	42
Kostanjevica	77	111	—	—	—
Št. Jernej	243	100	—	175	99
Sv. Križ	96	14	—	—	—
Orehovica	67	85	—	—	—
Velika Dolina	184	66	—	106	22
Novomesto:					
Bela cerkev	20	125	—	—	—
Brusnice	205	3	—	99	1
Črmošnjice					
Mirna peč	127	198	—	101	78
Novomesto	54	96	49	—	—
Poljane (Pöllandl kočev.)					
Prečina	227	61	—	118	33
Št. Peter pri Novemestu	197	94	—	94	68
Šmihel — Stopiče	796	63	1	503	38
Toplice	300	22	—	162	18
Črnomelj:					
Adlešiči, Griblje	83	57	—	59	9
Črnomelj	14	119	—	—	—
Dobljiči	10	25	—	—	—
Kot, Višnji Vrh	68	14	—	—	—
Loka, Butoraj	17	42	—	24	35
Obrh, Dragatuš	90	58	—	—	—
Petrova vas	33	10	—	—	—
Stari Trg, Radence, Dol.					
Podgora, Dol. Čeplje	100	34	—	40	16
Tanča gora	33	7	—	32	12
Teleč Vrh, Planina	50	48	—	—	—
Tribučje	44	15	—	42	6
Vinica	260	107	—	156	40
Vrh	5	72	—	—	—
Metlika:					
Božjakovo, Rozalnice	132	3	—	74	—
Drašiči	66	7	—	35	2
Crešnjevec	76	1	—	—	—
Lokvice	122	—	—	58	—
Metlika	70	157	—	—	—
Gradac	30	21	—	—	—
Podzemelj	99	54	—	119	33
Radovica	126	1	—	80	1
Semič	120	21	—	141	17
Suhor	111	1	—	71	—
Ljubljana	1204	1236	686	—	—

Listek.

Nova maša.

(Španski spisal P. Luis Coloma. — Poslovenil Lovro.)

(Dalje.)

III.

Približa se slovesni dan, krasan in bleščeč, kakor bi bila bežeča noč, ki v svojem črnem krilu skriva toliko skrivnosti, toliko strahu, toliko hudobij, vzela s seboj vso skrb, ves nemir preteklega večera.

Tu prijadra v pristanišče — mestece Z., kjer se vrši naša povest, leži ob Sredozemskem morju — ladja, prihajajoč iz Sevte; med potom jo je zalotil vihar, jo precej poškodoval ter odvrnil od prvotne smeri proti Lizboni. Moštvo pride na suho, da obišče prvo svetišče Matere božje, ki je dobi na svojem potu. Tako so obljubili med strašnim viharjem svoji patroni »morski zvezdic«. Ž njimi je tudi prišel starec, ki po zunanem soditi ni bil pomorščak; glavo je nosil obvezano z rdečim robcem, čez katerega si je dejal kapo iz zajčje kože; zato je njegov tako že nepriljudni obraz bil še bolj zopr in neprijeten. Obleden je bil v raztrgano jopico in volnate, z rumenimi trakovi obšite hlače; med hojo je šepal na poseben način, lasten kot strašno znamenje onim nesrečnikom, katerim so pred kratkim sneli z nog — okove. Videlo se mu je, kakor bi bil hudo truden, in med razkuštranimi lasmi in srsečo sivo brado je bilo poznati sledove krvi.

Možje ponesrečene ladje gredo naravnost proti karmelski cerkvi, stoječi blizu pristanišča; za njimi se preriva cela tolpa otrok, katerih ne manjka nikjer, kadar je videti kaj nenavadnega.

Isti hip je don Blaž končal svoj govor; govoril je tako ganljivo, da so še samega večkrat polile solze in skoro ni mogel naprej. Njegove besede so v resnici prihajale od srca, zato so pa tudi segale v srce ter našle marsikak odmev v zvestih prsih vernih poslušavcev. Dona Marjeta je klečala v prvi vrsti v črni svilnati obleki, ki je sicer prišla na svetlo samo veliki teden, in čipkastem plaščku z baržunastim nakitom, katerega je edino ta dan vzela iz temne globočine svoje skrinje.

Slavljenec se vrne k oltarju ter s krepkim glasom zapoje Credo (vero), asistirajo mu na desni stric, na levi pa gospod vikar. Novomašniku izgine izpred oči vse drugo, za ljudi okrog sebe nima več čutov, vso pozornost zbira za trenutek, ki se bliža bolj in bolj, trenutek, ko bo držal prvokrat v rokah

Jezusa Kristusa; zavedajoč se te velikanske skrivnosti, čuti v sebi neko neznano grozo, grozo, ki zaradi nje zakrivajo pred božjim veličanstvom angeli s perutnicami svoje obličje. Novomašnik nagne čelo na kamenitno oltarno mizo, oklepajočo mučeniške svetinje, ki naj bi ga učile, dati če treba tudi svoje življenje za vero in za cerkev, katere sin in služabnik je, za papeža, njenega in svojega glavarja, in za kralja, čigar oblast, dano od Boga, zagovarja in brani. Nato sklene roke, nagne glavo ter moli nekaj časa nepremično z zaprtimi očmi: prosi za dopolnitev svojih prošenj. In tedaj pride trenutek za ono posebno prošnjo: novomašnik predloži božji previdnosti zadevo, ki je bila skozi osemnajst let obema starčkoma prizadejala toliko skrbi. Donu Blažu klone glava na prsi, Marjeta si zatisne oči, oba zadržujeta sapo, kakor bi se bala zabraniti važno moltev, od katere sta upala tako neskončno veliko. . . Novomašnik slednjič razprostre sklenjene roke ter nadaljuje z ono lepo molitvijo, ki odeva ž njo cerkev plašč ljubezni in usmiljenja čez vse svoje otroke, žive in mrtve.

Od drugega konca cerkve se začuje zamolkel šum; ondi je pokleknilo moštvo ponesrečene ladje, starec v volnati jopici in z rdečo obvezo na glavi pa je zastokal, zagrabil se z rokama za glavo ter padel rezavesten na tla. Trije njegovi tovariši ga vzdignejo ter neso po nasvetu domačih ljudi v sirotišnico. Ves dogodek je opazilo le malo ljudi, drugi so mirno m. lili naprej.

Po dokončani sveti daritvi novomašniku poljubijo roko, nato zapoje zahvalno pesem ter mu izreko svoje častitke. Eno uro pozneje je sedel mladi duhovnik pri skromnem obedu, na njegovi strani don Blaž in gospod vikar, njim nasproti vodja sirotišnice in trije drugi duhovni gospodje. Dona Marjeta je s pomočjo revne vdove napravila okusen obed, za katerega je porabila vso kuhinjsko znanost in ves prihranjeni denar. Don Blaž, vesel in dobre volje, kakor nikdar poprej, si je vse prizadejal, kolikor mogoče dobro zabavati svoje goste, ter je mislil, da ne zadosti svoji nalogi, če ne prisili vsakega, od slehrne jedi vzeti po dvakrat. In tako so se jedi srečno razvrstile; treba je bilo le še prinesiti nekaj za poobede. Dona Marjeta z nepopisno radostjo postavi na mizo darilo, katero je poslala novomašniku predstojnica sirotišnice. Bil je bel jagendek iz potic in mandeljnov skoro naravne velikosti, vrat je imel ovit z modrim trakom, glavo pa je naslanjal na pocukran hribec. Oči, gobček, rep in noge so bile iz č. kolade; okrog njega pa je bilo potreseno oslajeno sadje. S prednjima nogama je oklepal bleščeč kelih iz finih bonbončkov, iz keliha se je dvigala cukrena hostija, nad njo pa je vihralo rdeče banderce z zlatimi črkami: Ecce Agnus Dei (Glej, Jagnje božje).

Z velikim veseljem so vsi občudovali umetno podobo, in vikar je vzel banderco ter ga podal novomašniku in govoril kratko pa jedrnato zdravico darovalki.

Nepričakovano nekdo stopi v sobo in praša po kaplanu. Bil je sel iz sirotišnice, ki je povedal, da neki moč na smrtni postelji prosi pomoči. Don Blaž vstane, popustivši napol izpito kupico, z ono hitrostjo in ono sv. to gorečnostjo, ki ž njo dobri duhovnik pusti na strani vse drugo, če je treba pomagati duši, ki v smrtnih težavah želi spraviti in združiti se z Jezusom. Toda stričnik ga prehití.

„Ostanite vi tukaj; pustite grem jaz, dragi stric,“ mu pravi. „Milostni nadškof so mi dali sodno oblast, zato že lahko izpovedujem. Pustite me, da začnem takoj danes povračevati vam vaše velike dobrote.“

Don Blaž nekaj časa premišljuje in ne ve, kam bi se odločil. Ko mu pa še gospod vikar začne prigovarjati, naj le pusti novomašnika, sede nazaj ter zakliče z glasom, ki navzočim privabi solze v oči: „Pojdi, moj sin, pojdi. Pojdi in uči se zgodaj služiti neumrljivim dušam, ki jih je odrešil naš Gospod Jezus Kristus.“

Mladi duhovnik hiti v sirotišnico po ozki poti vodeči iz kaplanove hišice tje. V nizki, tesni sobi je ležal na slamnici starec, ki se je bil v cerkvi zgrudil nezavesten na tla. Imel je veliko rano vrh glave. Močni piš je zlomil jadrenico, in od iveri in trsek, ki so letele okrog, se mu je ena zabodla v glavo in v možgane; ko mu jo je v sirotišnici zdravnik izdrl, je izjavil, da bo bolnik — če se zavé ali ne — živel le še kakih par ur. K sreči pa se je ranjenec še zavedel, in njegova prva beseda je bila prošnja za izpovednika.

Joška je pri groznem pogledu obšla zona; po vsem telesu so mu zatrepotali živci. Plahi mladenič ni nikoli videl krvi, nikoli videl na dno človeške vesti; a tu je prvokrat v svojem življenju gledal smrtno, še na novo krvavečo rano ter zrl ob enem v mračnih očeh starčevih one druge rane, katere vseka bridko kesanje. Ranjenec je boječe upiral svoje oči v vrata, in ko se je pokazal duhovnik, je zastokal z napol pridušenim glasom, katerega je še zmanjševalo smrtno grgranje in teža velikanske krivde, teža pekoče vesti: „Gospod župnik, moji grehi so neskončni!“

„Neskončno je usmiljenje božje, moj brat,“ je odvrnil mladenič z glasom, ki mu je prihajal iz globočine srca.

Neprestano so umirajočemu tekale solze iz oči: izkušal je trkati na prsi, toda zastonj, stare otrple roke niso več ubogale volje. Duhovnik se nagne čezenj ter mu govori besede polne tolažbe; medtem položi roko okrog njegovih ram ter ga skrbno opira;

starčeva raztolčena krvava glava, ki je videti, da je prišla naravnost od vešal, omahne na nedolžne prsi duhovnikove, na živi tempelj Kristusov. Eno uro je trajala izpoved zaradi bolečin in smrtnega boja že skoraj popolnoma neumljiva; o njeni odkritosrčnosti pa so pričale obilne solze izpovedenčeve. Izpovednik dvigne slednjič svojo desnico — levica še zmiraj opira bolnika — in prvič izgovori besede svete odveze, besede, ki izbrišejo vse grehe. Umirajoči se vidno olajšan oddahne ter ostane za hip čisto miren; potem pa se siloma vzklone, zamrmra nekaj nerazločnih besed, odpre na široko oči in usta, se strese, glava mu zdrkne na prsi, in po obleki in vijolični štoli duhovnikovi se vlije — gorek tok rdeče krvi.

Mladenič spozna, da je ranjenec pretrpel; rahlo ga spusti nazaj na borno ležišče; nato mu zatisne osteklenele oči, poklekne k vzglavju ter za njegovo dušo moli dolgo, dolgo. Slednjič vstane ter se obrne k vratom; toda po nekem notranjem nagibu, katerega si ni vedel razložiti, se obrne še enkrat k mrliču, sklene njegove žuljave, umazane roke nad prsmi ter jih ganjen poljubi. Nato odide.

Ko je stopil venkaj, je bila že noč. Pri vratih je čakala usmiljena sestra. „In ranjenec?“ je uprašala duhovnika.

„Je umrl lepo kot dober kristjan,“ odgovori ji duhovnik.

„Hvala Bogu!“ pravi sestra, mu poda zganjen papir in pravi: „Prosim, če bi tole izročili donu Blažu. Nesrečnikov popotni list je, edino pisanje, ki ga je imel pri sebi. Notri dobite njegovo ime, da je vpišete v mrtvaško knjigo. Danes ob enajstih so ga prinesli v sirotišnico in bo še tudi danes pokopan. — Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

Joško spravi papir, ne da bi ga pogledal. Prišedši domov takoj gre k svojemu stricu. Ta je slonel pri svojem klečalniku ter molil za prihodnje jutro brevir. Joško je vedel, kako neljubo je stricu, če ga kdo moti med molitvijo, zato ob kratkem pove naročilo usmiljene sestre in še pristavi, da je starec skesano umrl. Potem položi tisti papir na mizo in gre v svojo spalnico.

„Dobro, dobro, moj sin,“ kliče stric za njim. Dobrotljivi Bog ti je dal dober začetek.“

Don Blaž sklene svojo molitev. Počasi zapre svoj velikanski, v volovsko kožo vezani brevir. Potem vzame na mizi ležeč zvezek, v katerega je sam, ker je bila sirotišnica majhna in malo obiskovana, vpi-soval mrliča; odpre ga, da zapiše vanj ime umrlega starca. Medtem razprostre umazani papir, kjer je bilo zapisano njegovo ime.

„Sveta Mati Božja!“ zavpije, izpusti listič ter se zagrabi za glavo.

Precej časa sloni nepremično, oči so mu stopile skoraj iz jamic, ustnice so mu postale bele kakor kreda. „Sveta Devica... Moj varih sv. Frančišek!“

In zopet seže po umazanem od pogostnega zgibanja skoraj raztrganem, papirju ter bere zopet in zopet onih par vrstic, ki so bile pisane ondi. Bil je navaden popotni list ter se je glasil: Josip Lopes, iz posebne milosti odpuščen iz kaznilnice v Sevti.

Tresoč se od razburjenosti don Blaž vstane ter zapahne duri. Nato zopet sede ter iznova nepremično zre na papir in ime, ki mu je vzbudil toliko nemira v srcu. Oni Josip Lopes je bil namreč Joškov oče, je bil tisti malopridnež, ki je spravil s sveta svojo ženo, pustil svojega otroka v bedi in revščini, sam za zbežal z ničvredno osebo; toda kmalu ga je zasegla pravica in obsodila k dosmrtnemu prisilnemu delu v jetnišnici v Sevti. Ta starec je bil sovražnik, katerega je kaplan obiskoval vsako leto, mu nosil podporo, katero je nesramnež tudi sprejemal; opominjal ga je in mu prigovarjal k poboljšanju, o čemer pa zanikrnež ni hotel ničesar slišati. On je bil zastareli grešnik, za katerega sta dobra starčka zastonj molila osemnajst let. To je bila skrivnost, ki sta jo zaradi nedolžnega otroka nosila v svojem srcu, ki je žgala in pekla ondi kot živo oglje; a pomagati jima nihče ni mogel.

In tedaj je don Blaž uvidel naenkrat, da roka božje previdnosti ravna vse niti življenja ter poravna vse gube. Izredna milost je odprla hudodelcu ječo, ki naj bi bila njegov grob; vihar ga je zanesel na to obrežje, huda rana je povzročila naglo smrt, a po posebni naredbi božjega usmiljenja mu je bilo naklonjeno, da je razkril svoje grešno srce lastnemu sinu ter iz njegovih čistih rok dobil odvezo svojih grehov.

Don Blaž je zatrepetal pri tem spoznanju po vsem telesu; tresla se mu je slehrna žilica, dočim nedolžni sin niti slutil ni, komu je s svojo mašniško oblastjo prvokrat odprl nebeška vrata. Stric, varih, čuvaj njegove časti, je imel v rokah edini dokaz usodne skrivnosti, tu pred njim je ležal na mizi. V trenutku ga je mogel vničiti za vselej.

Starček se ne pomišlja dolgo. Z močjo zapre zapisnik ter ga položi na prejšnje mesto; imena mrličevega ni vpisal vanj. »Milost nove maše, pomoč mojega patrona svetega Frančiška,« šepče, pograbi popotni list, stopi k luči ter ga zažge. Plamen praske po njem, pa ostane le kupček črnosive tvarine.

Moči odpovedo slabotnemu starčku. Zdrsne na kolena ter vzdihne s tesnobnim glasom: „Zdaj, o Gospod, odpusti svojega hlapca v miru!“

Duša hudobnega očeta je bila rešena, čast nedolžnega otroka obvarovana. To je bila milost nove maše.

Kako se je Kradežev Matija ženil?

(Po Reimmichlnu zapisal Lovro.)

Kradežev Matija je šele pri štiridesetih letih spoznal, da človeku ni dobro samemu biti; zato se je prav resno začel pečati z načrtom, kako bi si dobil za še ostalo življenje pripravno družico. Mislil na ženitev mu pa niso prišle zaradi tega, da bi mu bilo predolgočasno na svetu — ne, Matija bi bil šele prav rad sam, ker je bil velik skopuh in grozen

stiskač, ki ne privoščil poštenemu človeku niti beliča. Vkljub temu pa mu je obviselo oko ali bolje obe očesi na Travnarjevi Lenčki. Pravzaprav zopet ni bila Lenčka, ki je Matiju zmešala glavo, ampak vse kaj drugega. Lenčka je bila namreč edin otrok zelo bogatega Travnarja in srečna dedična lepega posestva s svojimi bujnimi travniki in gozdi, s polnimi skednji in hlevi. Rodovitne njive, rejane krave, debela goved, vse to je Matiju plesalo po glavi kakor naravne krasote v naših očeh, če jih gledamo s kakega visokega kraja.

Nekoga lepega večera se napravi in gre, srce polno sladkih nad, snubit. Ko pride na Travnarjevo dvorišče, pastir ravno napaja pri koritu živino. Sakra diška — to so ti bili repovi! Vsaka žival lepo okrogla, da se je meso kar treslo na nji, in čedna in čista, da bi jo kar v posteljo položil. Matija gleda in gleda in od samega gledanja pozabi, po kaj je prišel.

Tu mu nekdo potrka po rameni: »Dober večer sosed!« Bila je Travnarica.

»O, dober večer, Reza!« odvrne Matija; »kje pa je, on?«

»Z Lenčko sta šla dol v vas... Ali bi mu ti kaj rad?«

»A tako, v vas sta šla?... No seve, nekaj bi rad govoril z njim... pa saj se tebe uprav toliko tiče kot njega; toda pojva v hišo, kravam in teličkom ni nič mari, kar se imava pomeniti, temule fanta linu pa še manj.«

† Angleška kraljica Viktorija.

Matija sedi v sobi za mizo, nerodno suče med prsti klobuk in se ozira po sobi iz enega kota do drugega — hentano, kako je vse pomito, svetlo in čedno, še celo tla so tako lepa, da bi lahko jedel na njih. Medtem gospodinja prinese hleb kruha in kozarec mošta in prigovarja Matiju, naj le globoko zareže. Matija pa le suče svoje pokrivalo in govori semintje o lepem vremenu, o dobrem lanenem semenu, o primerni vlagi, da se bo lahko sadil krompir, in drugih podobnih rečeh. Prava, rešilna beseda mu ni šla z jezika. Tu mu gospodinja sama pomaga iz zadrege.

»Ti, Matija — mu pravi — zaradi krompirjeve saditve nisi prišel k nam. . . le kar naravnost povej, kaj te je prineslo semkaj.«

»Pravzaprav čisto nekaj posebnega,« začne Matija v zadregi. »Veš, sosed, žalostno je vendarle, če mora človek dan na dan biti tako sam, tako osamljen in zapuščen; poslom tudi dandanes ni nič upati, od spredaj in zadej jim moraš gledati na prete, in če človek ni sam doma, ni nikogar, ki bi jim stal za hrbtom. . . z eno besedo: potreboval bi žensko — krščansko, pripravno žensko — to je prva stvar; na denar in na premoženje ne gledam, sem si že sam nekaj prihranil: da je ženska le krščanska! — Pa sem si mislil, vaše dekletce, vaša Lenčka bi bila prava. Je toliko krščansko dekle, moli kakor svetnica. . . jo prav rad opazujem. . . in kako je stregla Janezku, ko je bil bolan; solze mi stopijo v oči, če se zmislím.

Edvard VII. novi angleški kralj.

Pritem Matija povrta po očeh, če bi mogel spraviti iz njih vsaj eno mačjo solzo. Reza je mirno sedela ter poslušala; ko pa je Matija jel govoriti o krščanstvu, se je komaj potajila, da ji ni ušel glasen smeh. Matija je bil namreč znan kot poseben svetnik. V nedeljo je prišel namreč med zadnjimi v cerkev ter se naslonil s hrbtom na cerkvena vrata, da bi se ne odprle in ljudje potem ne prehladili. Od pridige ni vedel ničesar, razen če so župnik kdaj dovolili delati v nedeljo, recimo spravljati seno ali kaj takega. »Če je sploh bil pri pridigi, je hodil sedet na stopnjice, kjer se hodi na kor, tamkaj je rad glasno zasmrčal, da so ljudje vedeli, da je on tudi v cerkvi in pri pridigi. Enkrat se je celo tole prigo-dilo: Matija je spal na najvišji stopnjici; — tu priropota njegov neokretni klobuk po stopnjicah doli; proti koncu govora se pa še Matija sam privali s strašnim ropotanjem navzdol v velik strah pobožnih

vernikov. Marsikdo je tudi vedel povedati, kako je že nekaterim gospodarjem zivil vrat ter jih pregnal z lastnega domovja. — Zato se je Travnarica morala skrivaj smejati; vendar mu odgovori z veliko prijaznostjo: »A od te strani vleče veter? . . . Hudo velika čast je za nas. . . toda, ljubi moj Matija, ti b.š. tudi sam vedel, da bomo mi dali svojega otroka le kakšnemu dobremu krščanskemu možu. Zato mi že oprostiš, da te nekoliko potipljem za žilo.« Pri teh besedah stopi s prekanjenim smehom na ustnah k omarici in izvleče iz nje mali katekizem, potem pa začne izpraševati. Ko je Matija spoznal, zakaj se gre, je izpremenil barvo; najprej je postal zelen, potem pa rumen, nadaljnih barv pa skoro ni bilo mogoče določiti, tako so se mešale. Rajši bi bil požrl celo miš z dlako in kožo, kakor pa bi se dal izpraševati. Toda zopet stopijo pred njegove duševne oči pitane krave, rodovitne njive in travniki zato se kisló nasmeje in uda v neizogibno usodo.

»Kako se glasi peti člen apostolske vere?« praša Travnarica.

»Petič ne obhajaj ženitve ob prepovedanih časih,« odgovori Matija precej pogumno.

»Oho!« se zasmije kmetica; »tako hitro pa ne gre.« Potem praša naprej: »Kako se imenuje sedma zapoved božja?«

»Sedmič, sveti zakon,« se odreže Kradežev.

»Le počasi, počasi. . . tisto pride šele nazadnje,« pripomni Travnarica.

Še eno vprašanje mu da:

»Pa povej kako se glasi osmero blagrov?« Če bi bil Matija z ozirom nase hotel odgovoriti, bi bil moral reči; »1) goved, 2) hlev, 3) denar itd.« vendar prej nekoliko pomisli, potem pa izblekne; »1) Lačne nasitovati, 2) žejne napajati itd.« Travnarica se zasmije na ves glas.

»Dragi moj Matija,« mu pravi, »s katekizmom sta pa precej skregana; če sodimo po tem, je tvoje krščanstvo še dokaj mlado. — Pa poskusimo kaj drugega, česar ni v katekizmu. Kako pa so se imenovali sv. 3 Kralji?« Matija je kar zazeblo po udih. Nazadnje se spomni, da o Božiču pišejo vse tri na hišna vrata in sploh povsod. Ozre se na sobne duri in res, ondi je stalo: G. M. B. Matija nategne svoj razum — pa mu pride počasi, počasi, pride pa vendarle: »Gašper — Malhus — in Barabas.« Reza bi bila skoraj počila od smeha; malo je manjkalo, da se ni zvalila pod mizo, tako jo je rukalo. . . Zunaj se začujejo težki koraki.

»On gre,« pravi Reza, hiti venkaj in pošepeta možu nekaj na uho. Zvit nasmeh je šinil Travnarju po obrazu. Imel jih je mož precej za ušesi, še skoraj več kot njegova ljubeznjiva ženka. Imeli so ga za nekoliko gluhega, bilo je pa takole: če je Travnar hotel slišati, je razumel najbolj tiho besedo, če mu pa kaj ni ugajalo, potem mu je pa bilo hentano težko dopovedati. — Stopi v sobo.

»Dober večer, Matija!« pozdravi Kradeževega; »kaj bi pa ti rad povedal?«

»Bog daj dober večer, Travnar!« odgovori Matija; »veš, imam prav posebne misli!«

»Sem precej gluh — kako meniš, da bi ti jaz prodal svoje svisli!«

— »Ne, ne, oženil bi se rad!«

»Kako misliš? — Kam gremo jutri orat?«

Matija se je jel lastiti obup. Zato zavpije, da se okna stresejo: »Sosed, jaz bi rad dobil pripravno nevesto!«

Travnar se zadere še glasneje: »Kaj? Če smo že popravili cesto?«

»Oh, jaz bi se le rad ženil! Naj ti povem naravnost: jaz bi rad vzel vašega dekleta!«

»Kako? Če te prav razumem, ti bi rad zvedel, počem so teleta?«

To je Matiju vendrle preveč. Zato nastavi svoja usta Travnarju čisto blizo na uho in zavpije, kolikor mu da duša: »Vašo hčer, vašo Lenčko bi jaz rad za ženo.«

»A takooo —?« odvrne Travnar, to bi pa bil ti takoj povedal. . . No, pa si nekoliko prepozno prišel. . . dekleta sem že dal Ropotarjevemu Janezu. Ravno kar smo bili pri g. župniku.«

Matija je imel dosti. Pograbil je svoj klobuk ter jo popihal domov poparjen, kakor pes iz gostije. Domače deklet, ki so pri kuhirjskem okencu poslušale in vso stvar slišale od kraja do konca, so se zasmejale na ves glas ter se pokale ob kolena, smejala sta se gospodar in gospodinja, najbolj od srca pa se je smejala Lenčka, nevesta Ropotarjevega Janeza.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

Upravništvo „Domoljuba“ naznanja, da sta mu zaradi nepričakovanega namnoženja naročnikov celoma pošli 1. in 2. letošnja številka. Ako ima kdo katero teh številk odveč, bi nam jako ustregel, če ju vrne upravništvu. S tretjo in nadaljnimi številkami lahko postrežemo vsem novim naročnikom. Ob enem prosi upravništvo blagohotnega potrpljenja, ako se pri pošiljlatvi tuintam vrine kaka pomota;

pri ogromnem številu naročnikov to skoro drugače ni mogoče. Ako kdo ne dobi lista ali v nezadostnem številu, naj kar reklamira po pošti; taka reklamacija je poštnine prosta. Vzame se kos papirja, na katerega se napiše: te in te številke nisem prejel — spodaj bivališče in natančen podpis — list se zgane in se zunaj napiše: Reklamacija, Upravništvu „Domoljuba“ v Ljubljani. — (Seveda se kaj drugega na tako reklamacijo ne sme dostaviti.) Upravništvo se bo prizadevalo, da vsem opravičenim zahtevam ustreže.

Ljubljanske mestne volitve iz leta 1899. razveljavljene! — Kakor strela iz jasnega, tako je udarila ta novica iz Dunaja v liberalni mestni magistrat ljubljanski. Leta 1899. se je namreč tudi katoliško - narodna stranka udeležila ljubljanskih mestnih volitev. Liberalci so bili v silnem strahu za svoje mandate. In v tem strahu jim je prav prišlo vsako sredstvo, samo da se obdržé na krnilu. In sleparili so takó, da se je katoliško - narodna stranka pritožila na upravno sodišče na Dunaju. Zadnje dni se je vršila na Dunaju ta obravnava; dr. Ivan Šusteršič je pritožbo tako izvrstno utemeljil, da je najvišje sodišče moralo ovreči te volitve v drugem in tretjem volivnem razredu. Kaj ne, žalostno to, da je bilo treba segati do cesarskega Dunaja, če se je hotelo pripomoči pravici do zmage! Iz vsega pa se vidi, da povsod ondi, koder zmaguje liberalizem, zmaguje le s pomočjo nepostavnih in sleparskih sredstev. Zato liberalizmu krinko doli in vsakega bo sram biti v njegovi službi!

Umrl je 26. januarija na Kožljeku pri Cirknici 90-letni samec, oziroma hlapec po domače: „Gašperjev Martinek“, previden z sv. zakramenti. Služil je čez 50 let pri isti hiši. Bil je do svoje visoke starosti vedno vesel in je prav rad kako pesmico zapel. Svetila mu večna luč!

Trinajst torkov v čast sv. Antonu Padovanskemu.

Spisal P. Alfons Furlan, mašnik frančiškanskega reda. Katoliška tiskarna v Ljubljani. To lepo knjižico toplo priporočamo vernim Slovencem, ki se tako radi zatekajo v svojih raznih potrebah k priprošnji slavnega sv. Antona Padovanskega. — Cena v platno vezani knjižici je 32 kr., trpežno vezani z rdečo obrezo 38 kr., z zlato obrezo 46 kr., v šagren vezani 63 kr.

Kje se dobi lurška voda? Kje se vpisujejo udje v bratovščino Naše Ljube Gospe? Kje v bratovščino svetega Dizma za duše v vicah? — Na ta vprašanja, ki se vedno ponavljajo od raznih strani, odgovarjamo:

1. Lurško vodo, zanesljivo pravo, ima v zalogi č. g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani, ki jo na željo razpošilja tudi po pošti.

2. V bratovščino Naše Ljube Gospé zapisuje isti gospod; njemu se pošiljajo tudi dotični doneski. Sprejema tudi ude „Častne straže“.

3. V bratovščino svetega Dizma za duše v vicah sprejema ude in pobira doneske č. g. Janez Kalan, stolni vikar v Ljubljani.

Novi grobovi. — Zadnje tedne je smrtna kosa posebno neusmiljeno kosila med vrlimi možmi naše domovine. Izmed duhovskega stanu so umrli: 1. — V daljni Ameriki škof Ignac Mrak, vredni naslednik velikega Friderika Barage, 90-leten starček. Visoki pokojnik je bil rojen leta 1810. v Poljanah na Gorenjskem; v mašnika posvečen l. 1837., služboval kot kapelan v Ribnici in Slavini, a leta 1845. se je na poziv blaženega Fr. Barage podal oznanjevat sv. vero ameriškimi Indijancem. Služboval je v michiganskih pragozdih devet let, postavil v Grand Traverse krasno cerkev, postal generalni vikarij, po Baragovi smrti marketski škof do leta 1878., ko se je vsled slabega zdravja odpovedal škofovski časti. Njegov naslednik je bil I. Vertin, tudi Slovenec, ki je pa umrl že leta 1899. Zadnja leta je pokojni Mrak stanoval v bolnišnici, kjer je po možnosti obiskoval in tolažil bolnike. Blagi pokojnik ni nikdar iskal slave in posvetne časti, ampak delal je vedno le za Boga in v blagor svojega bližnjega. N. v m. p!

2. — P. Feliks Podbregar je dne 28. pr. m. umrl na Sveti Gori pri Gorici. Bil je rojen l. 1848. v Spodnjem Tuhinju, v šolo hodil v Kamniku in Ljubljani. Leta 1866., ko je izbruhnila vojska na Laškem, je šel prostovoljno med vojake in se hrabro boril pri Kustoci. Ko se je vrnil od vojakov, je nadaljeval svoje študije in leta 1868. stopil v frančiškanski red. Leta 1872. je bil posvečen v mašnika. Služboval je v Pazinu, kot gvardijan na Trsatu, v Klanjcu in Samoboru, kot spovednik in pridigar zopet v Nazaretu in Pazinu. Ko je ravno hotel začeti delovati na misijonih, je prišel ob glas. Šel je v Brežice, na Brezje, vedno upajoč, da se mu povrne glas, a upanje se mu ni izpolnilo. Ko je pa lani provincija sprejela samostan na sveti Gori, oglasil se je za ta samostan, ker je želel tu živeti v samotni, delovati na čast Marijino in tu umreti. Želja se mu je izpolnila 28. januarja. Bil je blagega značaja, povsod priljubljen in spoštovan. Svetila mu večna luč!

3. — Na sv. Gori pri Gorici je umrl č. go-spod Andrej Leban, vodja ondotnega svetišča.

Pridobil si je lepih zaslug za olepšavo svetišča na sv. Gori. Bog mu plačaj v nebesih!

4. — V Gradcu v bolnišnici usmiljenih bratov je umrl 16. januarja č. g. Benedikt Hrtiš, župnik pri sv. Vidu blizu Ptuja. Naj počiva v Gospodu!

Iz posvetnih stanov pa so umrli:

1. — V Mariboru dr. Ferd. Dominkuš, odvetnik, mož poštenjak, eden prvoborilcev štajerskih za narodne pravice.

2. — V Ljubljani dne 15. januarja dr. Alfonz Mošček, odvetnik, obče spoštovan, pravičen mož.

3. — Dne 17. januarja v Ljubljani Ludovik Ravnikar, upokojeni deželni sodni svetnik. Blagemu, vzornemu možu L. Ravnikarju, možu stare, poštene slovenske korenine, želimo v nebesih obilnega plačila za vse delo in vse trpljenje, katero je v dolgih letih prebil za svoj narod in njegove svetinje! — Pri Devici Mariji v Polju je umrl dne 28. januarja Jakob Kocjančič vulgo Kovterc v 75. letu svoje starosti, ki je ponosno in vestno svojo službo opravljal kot ključar župnijske cerkve blizu 40 let in je znal pripovedovati zanimivosti župnije, katere je doživel že za petega župnika. — V Cerkljah na Gorenjskem je umrl cerkljanski častni občan in dolgoletni okrožni zdravnik g. Edvard Globočnik v 61. letu svoje dobe. Bil je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem.

Med vsemi novo izvoljenimi poslanci v naši državni polovici ima dr. Šusterčič največ glasov in tudi največjo absolutno večino. To je sijajno zadoščenje za „Narodove“ napade in jasno kaže, kdo je najbolj sovraženi mož na Kranjskem.

C. kr. kmetijska družba. Od raznih strani nas vprašujejo udje c. kr. kmetijske družbe, ali naj sedaj izstopijo iz te družbe. Za sedaj ni vzroka za izstop. Družbo vodi gospod Povše, katerega oseba nam daje dovolj poročstva. Sicer se pa pripravljajo ravno sedaj bistvene izpremembe v zastopstvu naših kmečkih interesov, in dōbro je, če so naši somišljeniki ravno sedaj v družbi.

Zbirka ljudskih iger II. zvezek izide koncem tekočega tedna, na kar opozarjamo naša bralna in delavska društva. Drugi zvezek bode obsegal šalorigre v jednom dejanju s samo moškimi ulogami: „Vedeževalka“ in „Kmet — Herod“, s samo ženskimi: „Jeza nad petefinom in kes“ in veseloigro v treh dejanjih s samo moškimi ulogami „Car in tesar“. Cena ostane ista, kakor pri prvem zvezku. Naroča se lahko naprej pri založništvu: „Slovenska krščanskosocijalna zveza“ v Ljubljani ter dobe naročniki, ki se oglasé naprej, II. zvezek takoj, ko izide.

Na delo za družbo sv. Mohorja! Skoro bo potekel čas, v katerem se nabirajo udje za družbo sv.

Mohorja. Upamo, da bodo na Kranjskem ostali vsi dosedanji udje še nadalje družbi zvesti in ji pridobili še mnogo novih. Lani so štajerski Slovenci z ozirom na nove ude najbolj napredovali, glejmo kranjski Slovenci, da letos nikakor ne bomo nazadovali, ampak potrudimo se, da nadkrilimo v napredku Slovence v vseh drugih slovenskih vladikovinah. Kranjski Slovenci, pokažimo, da se v ljubezni do tako odlične književne družbe ne damo nadkriliti od nikogar!

Bolnica usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu je izdala letno poročilo za l. 1900, kateremu povzamemo nastopno: Koncem l. 1899 je ostalo v bolnici 65 bolnikov. Tekom l. 1900 je bilo vsprejetih 1287 bolnikov iz raznih kronovin, največ seveda iz Kranjske. Oskrbovalnih dni je bilo 24.317, operacij 372, ozdravljenih 982, zboljšanih 229, nezdravljenih 39, umrlo jih je 33, v oskrbovanju jih je ostalo 69. Vsak bolnik je bil v povprečni oskrbi 17-98 dni. Te številke pričajo o vspešnem delovanju tega zavoda. Vodstvo se zahvaljuje za podpore dež. zboru kranjskemu, raznim občinam in posojilnicam ter sploh vsem dobrotnikom, posebno pa kranjski hranilnici. Ker se je bolnica v Gradcu morala prezidati in ker preneha nabiranje milodarov po drugih deželah, zato vodstvo prosi podpornike in dobrotnike, naj tudi v bodoče podpirajo zavod, ki je za Dolenjsko največjega pomena.

Vinskim trgovcem in gostilničarjem. Iz Črnega Kala v Istri se nam piše: V Črnem Kalu, Loki, Gabrovici in Hrastovljah je na prodaj še mnogo belega, pristnega in v istini izvrstnega vina. Starejši možje že 25 let ne pomnijo tako dobre kapljice. Cena vinu je 32 do 36 K. Na vprašanja daje pojasnila g. Karol Šiško v Črnem Kalu.

Neveste, pazite na zdravje! S Koblja na Pohočji je šla one dni nedoletna kmečka hčerka s svojimi stariši in mladim brhkim ženinom s Trnja v Konjice ženitno pismo delat. Ker je bil tisti dan mraz posebno hud, se je bila sirota prehladila. Predno so stariši spoznali nevarnost, je bilo že po vrli deklici. Namesto veselih godcev so ji mrtvaški zvonovi peli, namesto vriskajočih svatov so plakajoči sorodniki jo spremljali, ne k altarju, marveč k črnemu grobu. Naj v miru počiva! Žalujočemu ženinu pa naj Bog zaceli globoko rano!

Za osušenje loškopotoške doline je k že prej dovoljenim 2000 K. podpore poljedelsko ministerstvo dovolilo še primanjkujočih 1000 K.

Častnim občanom je izvolil občinski odbor v Srednjivasi v Bohinju g. župnika Matijo Zarnika v priznanje za njegovo neumorno delovanje v duševni in gmotni prospeh imenovane občine.

Otrok je zgorel, poldrugoletni sinček, Ani Dolinar v leskovški župniji dne 10. pr. m. zjutraj mejtem, ko je mati imela opravilo v hlevu, ostali domačini so bili pa v cerkvi.

Grozna nesreča. Z Nabrežine se poroča: Na železnici 2000 metrov od postaje Bivije proti Italiji se je zgodila velika nesreča. Prišel je pod vlak vojak-domobranec Fran Gabrovec iz Vižovelj. Hotel je z vlakom v Trst, a po nesreči je padel pod vlak, ki mu je zdobil glavo in ves život. Truplo so prenesli na pokopališče na Nabrežino.

Ponesrečil se je v Šmartnu ob Savi Martin Škrjanec iz Zaloga. Vozil je kamenje k Savi, pri tem pa prišel pod voz. Kolo mu je šlo čez prsa in bil je v malo trenutkih mrtev.

Vtopljenca našli so 14. pr. m. v Ljublanici na Fužinah. Truplo je Karola Bokala, ki je bil kurjač na pošti v Ljubljani.

Nesreča. Dne 14. pr. m. sta brata Jože in Jurij Vidmar iz Gor. Bernika v gozdu napravljala drva. Popoldne je prišla za njima z vozom Jožetova žena ter se ustavila v grabnu, koder sta spuščala debla. Ženo je deblo do smrti ranilo, da je v kratkih trenutkih bila mrtva.

Obč. volitve v Št. Rupertu V Št. Rupertu je pri občinskih volitvah dne 28. in 29. jan. v III. in II. razredu zmagala naša stranka s 16 odborniki. Nasprotniki pa v I. razredu z 8 odborniki.

Velik požar v Novem Mestu. Ob vznožju griča, na katerem stoji kapitelj in cerkev, so 14 posestnikom zgoreli skednji in vse, kar je bilo v njih spravljeno. Velikanska nevarnost je bila za celo mesto. Ogenj se je skoro gotovo zatrosil po nerodnosti in neprevidnosti. Tako velikanskega požara Novo Mesto še ni videlo od l. 1794, ko je pogorela cerkev sv. Katarine in šest hiš v obližju sedanjega glavarstva. Prej je ta nesreča dvakrat zadela Novo mesto: leta 1664, ko je zgorel samostan s cerkvijo vred, in 1. marca l. 1576., ko je pogorelo vse mesto, kapitelj in tudi cerkev. Bili so to hudi udarci in desetletja si meščani niso mogli pomagati. Dal Bog, da bi zadnji požar ne imel tako slabih posledic za Novo mesto.

Dopisi.

Ribniški novičar. — To vam je menda „Domoljub“ že sporočil, da se je v Ribnici ustanovilo „Katoliško politično društvo“. Pa veste čemu? Zato, da bo združevalo poštene, katoliško-narodne može iz vse okolice in jih vodilo v boj proti liberalcem. Katoliško politično društvo v Ribnici bo razširilo „Domoljuba“ po kar mogoče vseh naših krščanskih hišah, ker vé, da tam, kjer beró „Domoljuba“, nihče ne verjame

liberalnih čenč in sleparij. Katoliško polit. društvo v Ribnici je pa najelo tudi novičarja, ki bo „Domoljuba“ zalagal z zanimivimi novicami iz naših krajev. Tisto je že res: mi radi beremo, kako se vojskujejo Buri in kaj trpe ubogi kristijani v Kini, pa še raje beremo, kaj je kaj med domačini novega. Ali ni to res?

Torej: ribniški novičar bo prišel vsaj vsake kvatre enkrat — upamo, s polno torbo novic. To pa naprej pove, da bo liberalce mikastil, kjer jih dobi. Za to pot vam prinaša novic iz volivne dobe.

Tam zadej za gorami, v Dragi, se ni dalo nič kaj prida zvedeti, kako so volili. Čuti se pa, da ni bilo večine na pravi strani. Ljudje so menda tam še preveč v „turški“ sužnosti. — Ej, Potočani so se vrlo držali! Loški Potok je bil doslej liberalno gnazdo. Ljudstvo ni bilo poučeno, kaki tiči so liberalci. Potoški župan Rus je poglavar liberalcev. Dnó 8. decembra je priredil liberalen shod v Travniku. Pred cerkvijo je dal klicati: „Pridite na shod vsi! Povabljeni sta obe stranki, kmetiška in duhovska.“ Tako neumne pa še ni kmalu kdo užagal. Ali ni duhovska ali katoliška stranka tudi kmetiška? Liberalna je gosposka, take gospode, ki nič v cerkev ne hodi. Prišel je res liberalni kandidat Lenarčič, Lukca Jelenc pa ni bilo, se je menda drugod preveč upehal. Kmetje pa na Lenarčičev shod niso šli. Pač pa so šli volit in volili so katoliškega poslanca. Ganljivo je bilo, da je prišel tudi en slepec volit. Naši so dobili pri prvi volitvi 200, liberalci pa le 55 glasov. Pa bi bilo naših še enkrat toliko, da ni mnogo kmetiških mož prav ta čas na Hrvatskem. Še hujša borba je bila 18. decembra. Nasprotniki so se že veselili zmage. Imeli so že nabasane možnarje. Rus je vpil, da bo pokazal, kaj so kmetje. In izid je pokazal, kaj so kmetje: naših 84, liberalnih 39. To je bil huđ poper. Zdaj so pobiti, kot bi jih z vodo polil. Rusu — pravijo — županski stolec škriplje. Le pogumno na noge, Potočani, pa moško naprej! V petih vas h so odločno katoliškonarodni volilci. Pri kmetijskem društvu jih je že 220. Bog jih živi! — Volilci občine Gora so morali iti volit v Loški Potok. Pa dolga pot jih ni udržala doma. Malo jih je, a so ljudi! Nič ni pomagal liberalni katekizem, ki ga je pošiljal Fajdiga iz Sodražice. Pri drugi volitvi eden radi bolezní ni mogel iti volit, eden je umanjkal, eden je pa menda sam spoznal, da je najbolje, če doma za pečjo ostane. — Zdaj pa v Sodražico! Tam se že nekaj let sem mogočno šopiri krdelce liberalnih štacunarjev. Kmetiškemu ljudstvu so se pa oči odprle, obrnili so se vsi od njih in ustanovili svoje kmetijsko društvo. Od tistega časa so pa štacunarji divji. Pa uvideli še niso, kako so zapuščeni. Trdili so, da jim je 130 glasov gotovih

Da bi jim pa ne zmrznili, ogrevali so jih od župana do krojača, po prodajalnah in gostilnah. V glasovnice je bilo županstvo vse zaljubljeno in se več dni ni moglo ločiti od njih; da, nekaj jih je moralo izročiti šele na volišču. Eno pa je celo dejalo pod ključ v skrbi, da ne bi po dr. Šusteršiču dišala. Pa jo je moralo sramotno izročiti. Za liberalce je delal posebno nek trgovec in napredni učitelj. Ta je grozil, da ne bo pobotnic delal za penzijo. Smešno — kot bi nikdo drug ne znal pisati! Liberalcem je huđo ležal v želodcu posebno gospod kaplan Lavrič. Pretili so mu, da ga bodo pognali in dobili raje lutrskega pastorja za 60 gld. na leto. Liberalne katekizme so kar sipali; gospodinje so pa ž njimi peči kurile. Prišel jim je prerokovat tudi gosposki kmet Lenarčič, ki je pri Fajdigu napravil shod. Njegovo modrost je poslušalo nekaj gospode iz Lašč, Ribnice, potem domače učiteljstvo in — seveda tudi Št. Gregorski in Poljanski, nekaj obrtnikov in 3—4 kmetje. Sodražki kmetiški možakarji so pa stali pred Fajdigovo gostilno na prostem in gromovito klicali: »Živijo dr. Šusteršič — proč z liberalci!« Lenarčičev shod je zaključil „Johan z žage“ tako-le: „Ker je Lenarčič tako zaslužen, predlagam, da mu zakličemo: »Živijo Jelenc, živijo dr. Tavčar!« Na Lenarčiča je pa v svoji „gorečnosti“ pozabil. Da to „žajfo“ popravijo, dvigajo Lenarčiča na rame in nosijo po sobi. Lenarčiču se je to hembrano dobro zdelo, saj je upal, da vsaj v Sodražici zmaga. In dan volitve — kaka smola! Celih šest glasov je vjel. Vencajz pa 128; pri prvi volitvi pa Lukec Jelenc 30, Šusteršič pa 275. Ganljiv izgled je dal dreč. gosp. župnik, ki je gredoč z volišča naravnost krenil v kmetijsko društvo zapisat v zadrugo sebe in cerkev. Moška je ta; tako se govori! Bog Vas živi, vrli katoliško-narodni Sodražani! — Zdaj pa k sv. Gregoriju! Gregorskih mož se ni prijel liberalna kuga še prav nič. Čvrsto so se držali pri volitvi v obeh skupinah; ne eden se ni izneveril katoliški zastavi. Preč. g. župnik jih je zato na prižnici pohvalil, a učitelja-organista je zato tako mrzlica stresla, da je sredi maše v veliko ogorčenje faranov prenehal s petjem in orglanjem. In ta učitelj je še leto osorej „Narod“ za nos vodil in dopisoval v „Slovenca“! Kosi po slemenskih bregeh pa zdaj tako-le pojo:

Ko b' bil meni kdo povedal,
Nikol' b' ne bil verjel,
Da z liberalci bo posedal,
Ž njimi hodil, ž njimi pel.

(Dalje prih.)

Iz Ptujске okolice. Žalostni dogodki nas tlačijo. Marsikom so že znane naše žalostne razmere gledé društvenega delovanja. Na ljudski šoli Ptujске okolice sta bili prekrasno slikani podobi Komenskega

in nepozabnega škofa Antona Martina Slomška. Pa hudobna roka pomaže in uniči z nečisto tekočino po noči obe podobi. Za Slomškovo slavnost je bilo že vse razglašeno v časopisih in tudi že vse pripravljeno; imela se je vršiti na Binkoštni pondeljek dne 4. junija pri gostilničarju Janezu Gregorecu na Grajeni. A zopet hudobna roka užge hišo gostilničarju Gregorecu na predvečer slavnosti. Drugi dan je prišlo mnogo gostov od vseh strani, pa kaj so našli? Namesto slavnostnega prostora, okrašenega z zelenjem, smrekicami, venci in napisi, pa so našli strašen prizor — pogorišče! Pa Slomškovo slavnost smo vendar obhajali dne 2. septembra prav veličastno. Slavnostni govor so imeli č. g. dr. Anton Medved iz Maribora. Slavnostnih gostov je bilo mnogo od vseh strani in vseh stanov. V spomin stoletnice rojstva Antona Martina Slomškega in v spomin petletnice ustanove društva je sklenil odbor kmetijskega bralnega društva v Krčevini pri Ptuji, da bo začel nabirati doneske za „društveni dom“. Ker smo reveži in ne moremo iz svoje lastne moči postaviti „Društvenega doma“, se obračamo z lepo, ponižno, gorečo prošnjo do vseh rodoljubov širne naše mile Slovenije za pomoč in podporo. Posebno se priporočamo slavnim ravnateljstvom posojilnic, ki sklepajo ob koncu leta svoje račune in delijo podpore na razne strani. Milo prosimo, da bi se tudi našega „društvenega doma“ kaj spomnile. Vsak najmanjši dar hvaležno sprejememo. Darove sprejema France Ver, odbornik kmetijskega bralnega društva v Krčevini pri Ptuji, Štajersko.

Iz Boštanjke okolice. — Zadnja volitvena burja je vzdramila tudi nas zaspane Boštanjce. Sedaj vidimo, kako resnična je beseda sv. pisma: „ko so pa ljudje spali, je prišel hudič in prisejal ljulike med pšenico.“ Res, ko je po drugih občinah le raztresal svoje seme, je pri nas kar cel voz zvrnil. In zaslepljeni Boštanjci se hiteli pobirat to seme kar vsi vprek. Kje so tisti Boštanjci, ki so bili nekdanj zglede možatosti in krščanske zavednosti? Kozarec vina, frakelj žganja, malo golaža — in možatost je prodana! In kdo je bil kupec? Tisti, ki še nikoli ni bil prijatelj ljudstva, ki je vedno iskal samo svoje koristi! Boštanjci, le dajte se še v prihodnje objemati od liberalnih prijateljev; prišel bo čas, ko boste prepozno spoznali, da ste v teh objemih pustili svojo čast, svojo vero in svoj — denar!

Iz Smlednika. — Meseca majnika namerava prirediti smledniška fara in ž njo v zvezi tudi sosedne fare skupno romanje v Maribor k prekrasni novi cerkvi Marije Device, Matere milosti, posvečeni 11. in 12. avg. l. 1900. Romarje bo peljal poseben vlak po nižani ceni; vožnja od Ljubljane do Maribora in nazaj bo stala samo 3 gld. 50. kr. — Zanimanje

za to romanje je že sedaj veliko. Posebno bodo v obilnem številu zastopane Marijine družbe iz Smlednika, Komende, Vodice, Šenčurja in Preske. Vodiška Marijina družba udeleži se romanja s krasno novo zastavo. Pokazati hočemo s tem romanjem, kako velika ljubezen gori v naših srcih za Marijo. Marijine družbe, ganite se! Vse za Marijo!

Iz Zile pri Beljaku. Pri nas smo imeli 3. januarja t. l. volitev novega občinskega odbora. Za župana je bil sedaj že v petnajstič izvoljen obče spoštovani g. Alojzij Mertl, posestnik pod Dobrovo. Za svetovalce pa: g. Janez Gailer, posestnik na Muravi, g. Janez Sebastian, posestnik v Trderničah, in g. Janez Čemernjak, posestnik in gostilničar na Brdu.

Iz Podlippe pri Vrhniku. Od 20.—27. januarja t. l. obhajal se je pri nas sv. misijon pod vodstvom čč. oo. iz reda sv. Frančiška P. Engelberta in P. Salvatorja. Dasi je bil ta misijon v tukajšnji župniji že tretji v 10 letih, in če prav je bila ravnokar adventna spoved, vendar so se ljudje tudi misijonskih govorov in pobožnosti udeleževali s toliko pridnostjo, da je bila cerkev pri vseh govorih natlačeno polna, dokaz, kako goreče sta čč. oo. misijonarja oznanovala večne resnice. Spoved so opravili vsi domačini in mnogo vnanjih. Red je bil vseskozi vzgleden in vreme, hvala Bogu, prav ugodno, dasi je bil do začetka sv. misijona oster mraz. Ob sklepu sprejetih je bilo vnovič 16 odraslih deklet v tukajšnji Marijino dekliško družbo, tako, da so zdaj dekleta polnoštevilno Marijine družbenice. Podlipci čč. oo. misijonarjema ne moremo povrniti velikega truda, kličemo Vama za slovo: Bog Vama povrni! Spremljaj Vaju povsod blagoslov božji! Vajinih naukov pa ne bomo pozabili.

Z Brega pri Šmartnem, okraj Kranj. — „Gorenjca“ po volitvah glava boli Seveda napadov na našo stranko mu ne manjka, s katerimi polni svoja umazana predala. V svoji tretji letošnji številki poroča, s kakšno težavo je izvedel ime tistega podpisovalca glasovnic v občini Mavčiče. „S kakšno pravico se vendar meša tak v volitve, nam je nerazumljivo“, tako piše. Odgovarjam: Akoravno sem priprost, neveden zidar, se vendar zavedam, kaj mi je storiti; zato mi ni, in mi nikoli ne bo treba k „Gorenjcu“ hoditi iskat sveta v volitvenih zadevah. Vsa „Gorenjčeva“ modrost ni drugega kot veliko skadišče laži. Spominjamo se še dobro, kako je lanskega leta nesramno napadel našega prečastitega g. župnika v Šmartnem; cel članek je bil izmišljen, nič kot ostudna, debela laž.

Tako je tudi laž, da bi bil meni pomagal pri popisovanju glasovnic Platič. Listu, ki si le z lažmi pomaga, mora kmalu zapeti boben! Mi pa pravimo:

„Silno napenjal si svoje moči. — A vendar kljub temu smo zmagali mi. — Jelencu pribili na vsako kopito en glas. — Tako tudi kmetu vseh kmetov pri nas! (Opazka. Jelenc je dobil pri nas 4 glasove, Pirc pa 2)

Ivan Perčič, zidar

ki se ne sramuje biti klerikalec.

Iz Črnega vrha. — Huda je bila pri nas volivna borba, a slavna je bila tudi zmaga. Ne pa tako v sosednjem Godoviču. Tam so tako srečni, da imajo liberalnega župana; ta vrli mož je vse storil, da je svoji občini pomagal do liberalne slave. Kako se je ta slava dosegla, o tem seveda liberalci niso izbirčni. Kar se je pri nas vse uganjalo z glasovnicami, to presega že vse meje. Nekaj smrkolinov je hodilo okrog in begalo ljudi, da so le tiste glasovnice veljavne, ki bodo pri županu podpisane. In Godovičani, ki so sicer brihtni ljudje, so šli na take limanice, pa se vjeli v liberalne mreže. Godovičani, pogledjte, pogledjte tiste, ki hočejo biti vaši vodniki! V njihovih hišah ni ne posta, ne molitve in sploh nobene vere! Le oklenite se takih mož in kmalu se bo tudi vam pot k cerkvi zarasla! Če vam te volitve niso odprle oči, potem vam sploh ni pomagati!

Drobtinice.

Junaštvo usmiljenih sestra v angleško-burski vojski V hudi borbi med Angleži in Buri se je tudi katoliškimi misijonarjem in redovnicam huda godila. Mnogo samostanov je porušenih in požganih. Težko so zadete zlasti usmiljene sestre. Njihove bolnišnice so porušene, a s tem ni ustavljeno njihovo delovanje. Ko so v boju gorele njihove hiše, niso gasile, ampak na bojnem polju stregle ranjencem, in niso delale razločka med strankami. Angleški listi so polni njihove hvale. Preprosti vojaki so s povzdignjenimi rokami prosili njihove postrežbe in častniki so izrecno želeli usmiljenk. Nestrpni protestanti so priznali, da tista vera, ki daje usmiljenkam toliko moč in požrtvovalnost, mora biti popolna. General Baden-Powel je poslal prednici usmiljenk v Mafeking 98 liber šterlingov z dopisom: „Vem, da z denarjem ni mogoče plačati vašega dela, a sprejmite to kot majhno priznanje vaših zaslug. Vaše zasluge more v polni meri plačati le Bog.“ V Londonu in v drugih mestih nabirajo denar, da bi se usmiljenkam v vojski razdejane bolnišnice sezidale in njihove šole zopet obnovile. Tudi javni brezverci na Angleškem dajejo prispevke.

Zima na Ogrskem. Na Ogrskem vlada hud mraz. Reke zmrzujejo in so hudi sneženi zameti s karpatških gorâ prignali divje zveri v nižino. Posebno

volkov se je priklatilo veliko število, ki delajo hudo škodo, ker trgajo domače živali. Oblasti so vse ukrenile, da se ljudstvo ubrani volkov.

Narodno gospodarstvo.

Vrtni koledar.

Februarij

Če vreme januarijevo ni bilo ugodno, opravi sedaj njegova dela.

Drevje obreži; (marelice in breskve še-le koncem meseca; lažje pa se vstavlja smoliki, če se sploh nič ne obrežejo). Orehi in kostanji se obrezujejo jeseni. Cepičev nareži ter jih shrani v zračni kleti v nekoliko vlažnem pesku. V drevesnici in sadovnjaku zalivaj krog poldneva z gnojnico. Zemljo okoli debela zrahljaj. Če nisi v jeseni nasejal, sejaj pečke divjakov, kadar se zemlja odtaja.

Trto obreži sedaj. Če se bojiš pozebe, čakaj do marcija. Reži tako, da ostane pri trti nižje enoleten poganjek s tremi razvitimi očesi, nad njim dolg poganjek (napnec) s 4—10 očesi. Prvi poganjek (palec) ti bo dal krepko razvite mladike, od katerih boš prihodnje leto eno odrezal, drugi dve pa zopet porabil za palec in napnec; napnec moraš upogniti malo navzdol, pa ti prinese zato majhne mladike in obilo grozdja; drugo leto se odreže cel napnec. Pri latnikih skrbi že pri obrezovanju, da bodo mladike kolikor moči solncu dostopne. Proti koncu meseca cepi v sobi ključe in korenjake, ter pokladaj cepljenke v mah.

Vrt. Ob lepem vremenu sejaj špinačo, karote (rumeno korenje), čebulo, glavno salato, peteršilj, zeleno, zgodnji grah. Na gorki lehi je mesečna redkvice dorastla, dorastuje tudi solata; po potrebi skrbi za novo setev. Lehe pridno zrači, a varuj pred mrazom, da se ti kumare smrtno ne prehladé. Enkrat pozeble sočne rastline ne poženo več. Zgodnji fižol lahko vsadiš v pokrito leho. Če še nisi nasejal zgodnjega zelja, kolerabe, ohrovt, je še čas; bolje bo, če seješ na mrzlo gredico, katero z vejami, listjem ali slamo dobro pokriješ. Pri kartijolu pazi, da ne dobi preveč toplote.

V cvetličnjaku. Delphinium (ostrožnik), reseda se sejata. V lončke posadi begonije, cvetne kaladije, gloksinije. Cinerarija začne cvesti. Ščasoma kaljive rastline sejemo sedaj. Cvetne čebulice se na prostem zračijo. Kolikor več svetlobe in toplote dobiva rastlina, tem obilneje jo zalivaj.

Polje. Čistijo se jarki za odpeljavo vode, pobira se z njiv kamenje. Deteljišča se z brano prevlečejo. Vozi se gnoj. Prašno korenje in oves se še lahko poseje.

Slovarček nenavadnih besed.

Križa. Ta beseda ima različne pomene. Najbolje je poslovemimo z besedo odločitev. Križa se imenuje n. pr. pri vročinski bolezni tisti trenutek, ko se odloči, ali se bo bolnik ozdravil, ali bo umrl. Križa se imenuje tudi odstop ministerstva, ali z drugo besedo, izstop ministrov iz službe. Zakaj tudi tu se je nekako odločilo, ali bo ta ali oni minister še vladal ali nič več. In ta odločitev je križa.

Mandat. Prvi pomen te besede je: pooblastilo, ali kakor so rekli stari ljudje: folmoht. Vendar se v tem pomenu beseda mandat malo rabi. Največkrat pomenja ta beseda poslansko oblast, t. j. oblast deželnega ali državnega poslanca, kateri je res nekako pooblaščen od ljudstva, da ga zastopa. Ko ljudstvo izvoli poslanca, mu s tem izroči poslansko oblast, ali z drugo besedo: ljudstvo mu izroči mandat, poslanec pa je na ta način pooblaščen, da sme zastopati ljudstvo.

Program pomenja 1. vzpored, 2. načrt in 3. načela — 1. Vzpored. Pred kako veselico se natisnejo vabila, na katerih je napisano natančno, kaj bo vse prišlo na vrsto pri veselici. Ta popis se imenuje francosko program, slovensko pa vzpored. 2. Predno se loti kdo kakega velikega dela, si napravi prej načrt, kako bo izvršil ono delo; vse že naprej določi in preračuna. Tak načrt je tudi program. 3. Ako hoče kdo biti izvoljen za poslanca, pové že naprej, kako bo deloval, ako postane poslanec. Že naprej opiše načela (pravila) in pota, po katerih bo kaj dosegel za svoje volilce. Ta popis (ki je podoben nekakšnemu načrtu) je program dotičnega poslanca.

Loterijske srečke.

Dunaj,	1. februarja	53	57	27	6	70
Gradeč,	1. februarja	35	51	87	8	7
Ljubljana,	26. januarja	12	78	27	8	77
Trst,	26. januarja	10	51	23	69	44

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 27. januarja do dne 1. februarja

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	27	--
» » II. » »	1	12	Koruzna » » »	16	60
» » III. » »	--	96	Ajdova » » »	29	80
Telečje meso » »	1	20	Fižol, liter . . .	--	18
Prasičje » sveže » »	1	30	Grab, »	--	20
» » prek. » »	1	30	Leča, »	--	24
Kostrunovo meso » »	--	80	Kaša, »	--	24
Maslo » » » »	2	--	Ričet, »	--	24
Surovo maslo » »	1	90	Pšenica » 100 kg	16	--
Mast prašičja » »	1	30	Rž » » » » »	15	60
Slapina sveža » »	1	24	Ječmen » » »	13	--
» » prekajena » »	1	40	Oves » » » » »	13	--
Salo » » » » »	1	30	Ajda » » » » »	13	--
Jajce, jedno . . .	--	7	Proso, belo, » »	17	--
Mleko, liter . . .	--	18	» » navadno » »	14	--
Smetana liter . .	--	80	Koruzna » » »	12	60
Med » » » » kg	--	--	Krompir » » »	5	--
Krompir » » » »	--	4	Drva, trda, seženj	8	--
Piščanec » » »	1	30	» » mehka, » »	6	--
Golob » » » » »	--	40	Seno, 100 kg » »	4	40
Raca » » » » »	1	80	Slama, » » » »	4	40
Gos » » » » » »	--	--	Stelja, » » » »	--	--

☞ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. februarja 1901 zvečer.

Dva krepka dečka

Zagata št. 9. 261 (2-2)

se sprejmeta za vrtnarska vajenca **Luka Tomšič**, vrtnar v Ljubljani, Erjavčeva cesta št. 7 ali

Hiša s tremi sobami

v dobrem stanu, z majhnim vrtom se **proda iz proste roke** v **Smedniku št. 53**. Več poizvde se pri gospodarju **Franco Stenovcu** ravno tam. 297 (1)

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richterjeve v Pragi.

priznano **izvrstno bolečine olajšujoče mazilo** je dobiti steklenica po K — 80, K 140 in K 200 — v vseh lekarnah. Zahteva naj se to 105 21-1

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v **izvirnih steklenicah** z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot **pristni izdelek.** 296 (10-1)

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elizabethstrasse 5.

Travnik na prodaj.

Travnik „Križano“ parc. št. 2048, davčne obč. Brezovca pri Ljubljani, se **proda** pod ugodnimi pogoji (tudi na obroke). Travnik meri 2 orala, 129 sežnjev. — Kupci naj se oglašé pri **Mariji Bahovec** vulgo „Skalarca“ v **Cent Vidu** pri Ljubljani, h. št. 27. 293 (3-1)

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

(1) Dunajska cesta št. 15

== v Medjatovi hiši v pritličju ==

vzprejema **zavarovanja** vsakovrstnih **poslopij, premočnin** in **poljskih pridelkov** proti požarni škodi, kakor tudi **zvonov** proti poškodbim.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju **Medjatove hiše** na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki. — **„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“** je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovane m popolno varnost.

☞ **Rojaki, zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu.** ☞

Družinska pratika

☞ s krasno barveno podobenjo sv. Družine je ravnokar izšla in se dobiva po vseh prodajalnicah v mestih in na deželi. ☞

☞ **Komad velja 12 kr.** ☞

Razprodajalec naj zahteva cenik, katerega pošlje glavni založnik **H. NIČMAN** v Ljubljani.